

Kommissionens arbetsprogram för 2017

Till utrikesutskottet

Utrikesutskottet har gett konstitutionsutskottet tillfälle att yttra sig över kommissionens arbetsprogram för 2017 (KOM(2016) 710) inklusive bilagor, i de delar som rör utskottets beredningsområde.

Konstitutionsutskottet välkomnar kommissionens arbete för en bättre lagstiftning och att ett ökat fokus läggs på att genomföra, tillämpa och utvärdera den lagstiftning som redan finns på plats. Utskottet är också positivt till kommissionens ambition att införa större öppenhet i lagstiftningsprocessen. Utskottet värdesätter att kommissionen avser att fortsätta arbetet för att främja och försvara rättsstatsprincipen.

Utskottets överväganden

Kommissionens arbetsprogram för 2017

Den 25 oktober 2016 antog kommissionen sitt arbetsprogram för 2017 Ett EU som skyddar, försvarar och sätter medborgarna i centrum (KOM(2016) 710) inklusive fem bilagor. Arbetsprogrammet innehåller 21 nya initiativ som kommissionen avser att genomföra före slutet av 2017 och 35 förslag som enligt kommissionen bör prioriteras i lagstiftningsprocessen. I arbetsprogrammet redogörs även för 18 initiativ inom programmet om lagstiftningens ändamålsenlighet och resultat (Refit) och 17 förslag som kommissionen avser att dra tillbaka.

Kommissionens arbetsprogram är det första som läggs fram i enlighet med det nya interinstitutionella avtalet om bättre lagstiftning. Det innebär dels att rådet formellt involveras i beredningen av arbetsprogrammet, dels att Europaparlamentet, rådet och kommissionen ska enas om en gemensam institutionell programplanering med allmänna mål och prioriteringar för det kommande året. Kommissionen framhåller att dialogen med Europaparlamentet och rådet har lett till en gemensam uppfattning om vad som bör prioriteras framöver.

Kommissionen framhåller att den satsar på de stora frågorna där effektiva åtgärder på EU-nivå kan leda till att de utmaningar som EU-medborgarna, medlemsstaterna och EU som helhet står inför kan övervinnas. Kommissionen anför att den fortsätter att tillämpa principerna för bättre lagstiftning i all sin verksamhet. Många av de initiativ som kommissionen lägger fram har sin grund i översyner inom Refitprogrammet, och kommer att uppdatera eller förbättra den befintliga lagstiftningen så att den fortsätter att nå sina mål på ett effektivt sätt utan onödiga bördor.

Kommissionen avser att befästa de ändringar den gjort av arbetssätten. De senaste två åren har kommissionen avsevärt ökat öppenheten och redovisningsskyldigheten gentemot medborgarna, vilket har förbättrat dess arbete och förslag. Kommissionen framhåller att den nu rådfrågar allmänheten även om utkast till delegerade akter och genomförandeakter. Kommissionen framhåller vidare att den är öppen om vilka lobbyister som försöker påverka dess politiska beslut, och att den har uppmanat Europaparlamentet och rådet i egenskap av lagstiftare att ansluta sig till ett nytt interinstitutionellt avtal om ett obligatoriskt öppenhetsregister.

Kommissionen anför vidare att strategin för den digitala inre marknaden står högt på dagordningen och att kommissionen kommer att ägna särskild uppmärksamhet åt att föra ett nära samarbete med rådet och Europaparlamentet för att snabbt komma vidare med de förslag som redan lagts fram. Det handlar bl.a. om förslaget till revidering av direktivet om audiovisuella tjänster.

Vidare framhåller kommissionen att säkerheten vid och innanför våra gränser är en viktig och gemensam fråga, med tanke på de hot som EU står inför. Kommissionen tänker följa upp EU:s säkerhetsagenda med åtgärder på väg mot en säkerhetsunion och stärka kontrollerna vid EU:s gränser. Detta ska bl.a. omfatta ett EU-system för reseuppgifter och resetillstånd (Etias) så att viseringsfria tredjelandsmedborgare på väg till Schengenområdet kontrolleras automatiskt. Kommissionen anför också att den samarbetar med Europaparlamentet och rådet för att straffbelägga terroriststridandes resor.

Rätten till säkerhet får dock inte äventyra respekten för andra grundläggande rättigheter, t.ex. rätten till skydd av personuppgifter. Kommissionen påpekar att EU:s förordning om skydd av personuppgifter (allmänna uppgiftsskyddsförordningen) träder i kraft 2018, och att den kommer att se till att samma starka skydd för personuppgifter även gäller EU:s institutioner och organ. Kommissionen kommer också att se över behovet av nya beslut om adekvat skyddsnivå för personuppgifter i tredjeländer, för att garantera ett starkt skydd när personuppgifter överförs till länder utanför EU. Kommissionen kommer också att undersöka möjligheterna till övergripande och sektorsspecifika åtgärder på EU-nivå för att skydda visselblåsare som avslöjar olagligheter.

Kommissionen framhåller också att den ska arbeta med att få EU anslutet till den europeiska konventionen om de mänskliga rättigheterna, med fullständigt hänsynstagande till EU-domstolens beslut. Kommissionen kommer också att fortsätta att arbeta tillsammans med Europaparlamentet och medlemsstaterna för att främja och försvara rättsstatsprincipen.

Det har enligt kommissionen aldrig varit mer angeläget att bygga ett EU i demokratisk förändring. Kommissionen framhåller att dess kärnvärden fortsätter att vara bättre lagstiftning, mer ansvarsutkrävande och ökad insyn, och att alla EU-institutioner behöver följa dessa principer på ett konsekvent och engagerat sätt för att vinna tillbaka medborgarnas förtroende. Kommissionen kommer att arbeta i partnerskap med Europaparlamentet och rådet för att se till att det interinstitutionella avtalet om bättre lagstiftning genomförs och tillämpas fullt ut. Kommissionen kommer också att föra konstruktiva förhandlingar med de båda institutionerna om kommissionens framlagda förslag om ett obligatoriskt öppenhetsregister som omfattar Europaparlamentet, rådet och kommissionen.

Kommissionen avser också att föreslå att befintlig lagstiftning anpassas till fördragets bestämmelser om delegerade akter och genomförandeakter, och därigenom kommer det föreskrivande förfarandet med kontroll att fasas ut. Kommissionen kommer också att utvärdera den demokratiska legitimiteten i de befintliga rutinerna för antagande av delegerade akter och genomförandeakter och överväga olika sätt att ändra de befintliga förfarandena för antaganden av vissa sekundärrättsakter.

För att EU-lagstiftningen ska få avsedd verkan tänker kommissionen skärpa sina insatser när det gäller tillämpning, införlivande och genomdrivande av EU-rätten. Det handlar bl.a. om åtgärds paket för att reglerna för den inre

marknaden ska följas bättre och åtgärder för att underlätta tillgången till rättsmedel.

Regeringens faktapromemoria

Regeringen har överlämnat en faktapromemoria (2016/17:FPM30) med anledning av kommissionens arbetsprogram. Regeringen välkomnar arbetsprogrammet och är positiv till att kommissionen behåller fokus på de tio prioriteringar som den har tagit fram för sin mandatperiod. Regeringen betonar dock att varje enskilt initiativ måste bedömas och beredas på sina egna meriter. Regeringen återkommer till riksdagen allteftersom de enskilda lagstiftningsinitiativen presenteras.

Utskottets ställningstagande

Konstitutionsutskottet välkomnar kommissionens arbete för en bättre lagstiftning. Utskottet värdesätter att kommissionen fortsätter att begränsa antalet nya förslag jämfört med tidigare år för att kunna lägga ett ökat fokus på att genomföra, tillämpa och utvärdera den lagstiftning som redan finns på plats.

Utskottet är också positivt till kommissionens ambition att införa mer öppenhet i lagstiftningsprocessen. Som utskottet framhöll i samband med behandlingen av kommissionens agenda om bättre lagstiftning för bättre resultat i november 2015 främjar ett öppet och effektivt beslutsfattande den demokratiska legitimiteten (utl. 2015/16:KU3). Utskottet framhöll också vikten av en ökad öppenhet och insyn i EU:s beslutsprocesser, inte minst när det gäller de s.k. trilogerna, dvs. trepartsförhandlingarna mellan Europaparlamentet, rådet och kommissionen. Utskottet ställde sig också positivt till kommissionens regelförenklingsarbete.

Utskottet noterade vidare att kommissionen i agendan om bättre lagstiftning framhöll att varje förslag ska åtföljas av en bättre motivering, särskilt att förslagen ska innehålla mer ingående förklaringar av hur initiativen svarar mot principerna om subsidiaritet och proportionalitet. Såsom utskottet flera gånger tidigare har framhållit leder uteblivna eller bristande motiveringar utifrån subsidiaritetsprincipen till att riksdagen och andra nationella parlament får svårt att fullgöra sin fördragsenliga skyldighet att se till att subsidiaritetsprincipen följs i enlighet med protokollet om tillämpningen av subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna.

Inom ramen för konstitutionsutskottets årliga uppföljning av subsidiaritetsprincipens tillämpning i riksdagen har flera utskott vid skilda tillfällen påpekat att kommissionen allt oftare lägger fram förslag till förordningar i stället för direktiv. Utskottet understryker att detta minskar handlingsutrymmet för medlemsstaterna att anpassa lagstiftningen på EU-nivå till de skiftande konstitutionella förutsättningarna i varje enskild stat.

Som utskottet flera gånger tidigare påpekat sker den politiska dialogen mellan kommissionen och Sverige genom regeringen som är ansvarig inför riksdagen. Det är endast inom ramen för subsidiaritetskontrollmekanismen som riksdagen med stöd av fördragen kan kommunicera direkt med kommissionen. Utskottet understryker att det är angeläget att de nationella parlament som av konstitutionella skäl inte har möjlighet att delta i den politiska dialogen inte missgynnas.

Respekten för mänskliga rättigheter och rättsstaten utgör fundamentet i en demokrati. Såväl EU-institutionerna som medlemsstaterna måste ta sitt ansvar för att mänskliga rättigheter och rättsstatens principer följs och respekteras. Utskottet värdesätter att kommissionen avser att fortsätta sitt arbete för att främja och försvara rättsstatsprincipen.

Stockholm den 17 januari 2017

På konstitutionsutskottets vägnar

Andreas Norlén

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Andreas Norlén (M), Björn von Sydow (S), Hans Ekström (S), Annicka Engblom (M), Jonas Millard (SD), Maria Abrahamsson (M), Jonas Gunnarsson (S), Per-Ingvar Johnsson (C), Patrick Reslow (M), Emanuel Öz (S), Fredrik Eriksson (SD), Tina Acketoft (L), Mia Sydow Mölleby (V), Laila Naraghi (S), Berit Högman (S), Niclas Malmberg (MP) och Sofia Modigh (KD).